

เทศน์เช้า วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ เราเป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ในหลักของพระพุทธศาสนา หลักของพระพุทธศาสนา อริยสัจ ๔ แต่หลักโดยทั่วไป ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว.. ทำดีต้องได้ดี.. ต้องได้ดี แต่ความดีของคนนะ มันดีได้ลึกซึ้ง ตื้นหยาบ ละเอียดยขนาดไหน ความดี เราดูเล็กๆ นะ เด็กๆ ทำความดีนะ ประจบพ่อแม่ หยิบของมาให้เราตบมือให้ นะ เด็กดีใจมากเลยนะ ความดีแค่ทำตามพ่อแม่สั่ง โอ๊ย เด็กมันจะมีความสุขมาก ความดีเริ่มพื้นฐาน แต่ความดีของเรา ดีอะไรนะ ถ้าดีโดยกิเลส คุณิ คนกล้าหาญ กล้าหาญมันทำดีก็ได้ ทำชั่วก็ได้ กล้าหาญมันต้องมีศีลธรรมจริยธรรม ศีลธรรมจริยธรรมมันเป็นตัวตัดสินนะ

คุณิ รัฐบาล มหารัฐ คนที่เป็นคนดีมาก แต่พูดถึงทรราช เขาก็มีปัญญาของเขา นะ เพราะว่าคนกล้าหาญเขากล้าทำ เขากล้าทำของเขา แต่มันตัดสินกันด้วยศีลธรรมจริยธรรม ศีลธรรม ใจศีลธรรมคือความถูกต้องดีงาม คุณิ อย่างศีล ปาณาติปาตา เราจะไม่ก้าวล่วงเขา การปาณาติปาตาไม่ใช่ทำลาย ทำชีวิตเขาตัดรอนไปนะ เราจะไม่ทำร้ายเขา เราจะไม่ทำเหยียบย่ำเขา สิ่งนี้มันมีหยาบมีละเอียดย ถ้ามีศีลขึ้นมา มันจะทำร้ายจับจ้วงใครไม่ได้ มันทำกันไม่ได้หรอก นี่ความดี ถ้ามีศีลธรรมจริยธรรม มันจะเป็นความดี

โลกนี้มันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นะ ความเปลี่ยนแปลง เด็กเกิดขึ้นมาจนถึงวัยรุ่น การเปลี่ยนแปลงที่ดี พอคนเฒ่าคนชราขึ้นมา นะ การเปลี่ยนแปลงที่จะไม่ใกล้ฝั่ง ใจ การเปลี่ยนแปลง มันมีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลง สิ่งในโลกนี้พูดกัน การเปลี่ยนแปลงเป็นนิรันดร์ สิ่งที่ว่าความไม่แน่นอนคือความแน่นอน นี่เวลาพูดนะมันซ้อนกันอยู่นะ ความที่ไม่แน่นอน แล้ว

อะไรมันแน่นอน ความที่เป็นความเปลี่ยนแปลงเป็นอนิจจัง เป็นอนิจจังตรงไหน ความเปลี่ยนแปลงไป ความเปลี่ยนแปลงเป็นอนิจจัง อนิจจังเพราะอะไร เพราะเป็นเราไง เพราะมีความเปลี่ยนแปลง แล้วเรายู่กับความเปลี่ยนแปลงนั้น ความเปลี่ยนแปลงนั้นนะ เรายู่กับความเปลี่ยนแปลงนั้น เราจะเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงนั้นได้อย่างไร

วิญญูคือการเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงไป แต่ในหลักความจริง สัจจะความจริงมันมีจิต ธาตุรู้อันหนึ่งที่มีมันเวียนตายเวียนเกิดไปในวิญญู สิ่งที่มีการกระทำ ดันไม้นะ ดันไม้มันเป็นสิ่งที่มิชีวิตแต่ไม่มีวิญญาณครอง เวลามันหลบแดด ต้องแสวงหาแดด มันก็จะแข่งขันกันเพื่อเอาแดด เพื่อไปสังเคราะห์ชีวิตของมัน เห็นไหม ขนาดมันไม่มีวิญญาณครองนะ มันยังแข่งขันกันในการเป็นของมัน แต่นี่วิญญาณครอง ตัวจิต ปฏิสนธิจิตที่มีมันเวียนตายเวียนเกิด มันมีของมันอยู่

มันไม่ใช่อินดู ไม่ใช่พราหมณ์ อาตมัน คงที่แบบตายตัว คงที่ สิ่งที่มีอยู่ แต่ศาสนธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรามันเปลี่ยนแปลงได้ การเปลี่ยนแปลง ชี้ให้เห็นการเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงจากวัตถุ ความเปลี่ยนแปลงจากสมมุติ ความเปลี่ยนแปลงจากสัพเพ ชัมมา อนัตตา ความเป็นธรรมะมันจะมีความเปลี่ยนแปลง ไม่มีเปลี่ยนแปลงมันจะมีวิวัฒนาการให้มันหลุดพ้นจากความเปลี่ยนแปลงไปได้อย่างไร ความเปลี่ยนแปลงนั้นมันมีความเปลี่ยนแปลงอยู่แล้วโดยธรรมชาติของมัน แต่ความเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นเรา เรายู่ในความเปลี่ยนแปลงนั้น เรายู่ในความยึดมั่นถือมั่นกับความเปลี่ยนแปลงนั้น มันก็เป็นอามิส มันก็เป็นวิญญู มันก็เป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนไปในวิญญู

ความเปลี่ยนแปลงที่ดี ความเปลี่ยนแปลงที่ชั่ว ทำบาปอกุศลไว้ ความเปลี่ยนแปลงนั้นมันต้องมีข้อมูลอยู่ในหัวใจนั้น มันจะตอบสนองผลต่อเมื่อวันใดวันหนึ่งแน่นอน การทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว มันจะซบลงที่ใจ นี่ไง ตัวจิตที่มีอยู่ ตัวจิต ตัวความรู้สึกอันนี้ ตัวนี้เป็นตัวสัมผัสธรรมะคู่พระไตรปิฎก สิ่งต่างๆ ที่เป็นตำรับตำรา เราเป็นคนคัดลอกนะ แล้วเราเป็นคนพิมพ์ขึ้นมา ในสมัยโบราณมันก็มีเป็นจารมา เราเขียนมา คนเขียนมา คนสร้างมาทั้งนั้น สิ่งที่เราสร้างมา แต่หัวใจใครไปสร้างมัน

คูลี เด็กของเรา เราปรารถนาให้เด็กของเราเป็นคนดี เราพยายามชักนำให้เขาเป็นคนดี ถ้ามันเป็นคนดีได้นะ อานาจาสนา กรรมของเขาดี ถ้าเราพยายามชักนำเขาแล้วเขาไปดีกับเราไม่ได้ เขาไม่ยอมไปกับเรา เขาขึ้น เขาคือดีของเขา เพราะนั่นเป็นสิ่งความเปลี่ยนแปลงที่เขาเปลี่ยนแปลงในทางค้นหาทะยานอยากของเขา มันเป็นเวรเป็นกรรมของคน แต่ในปัจจุบันนี้เราพยายามจะชักนำกันพยายามจะ โน้มน้ำว โน้มเข้ามาให้เห็นความเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลง ใครจะเห็นความเปลี่ยนแปลง ถ้าจิตไม่มีความสงบอยู่ จิตไม่นิ่งอยู่

ความเปลี่ยนแปลงที่เป็นนิรันดร์ แล้วสิ่งที่เป็นนิรันดร์ ทำไมไม่ดูความเปลี่ยนแปลงนั้น ความเปลี่ยนแปลงนั้น เราจะเห็นความเปลี่ยนแปลงนั้น คูลี คูอากาศติ คูฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงไป คูร่างกายเราเปลี่ยนแปลงไป คูความคิดเราเปลี่ยนแปลงไป ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปหมดเลย แต่ไม่มีใครรับรู้มันเพราะอะไร เพราะเราไม่ศึกษาในศาสนา ศาสนาสอนให้ทำจิตให้สงบ สัพเพ ชัมมา อนัตตา สภาวะธรรมมันก็เปลี่ยนแปลง สภาวะธรรม สัพเพ ชัมมา อนัตตา ธรรมชาติมันเปลี่ยนแปลง สิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงละ เห็นไหม ธรรมเหนือธรรมชาติมันอยู่ที่ไหน สิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาตินะ ถ้ามันจะเหนือธรรมชาติ เหนือการเปลี่ยนแปลงนั้น เหนือความเปลี่ยนแปลงนั้นมันอยู่ที่ไหน

ถ้าจิตนี้มันคงที่ของมัน แต่คงที่ด้วยอวิชา คงที่ด้วยการครอบงำ คงที่ด้วยสสารที่เป็นสิ่งที สะอาดสกปรกที่มันจะขับเคลื่อนไป มันมีพลังงานที่เคลื่อนที่ มันไม่เป็นพลังงาน.. มันสันตติ มันมีพลังงานอยู่ แต่มันสันตติมันเกิดดับๆ มันเคลื่อนที่ของมันไป แต่ในเมื่อเราเอาสิ่งนี้ สิ่งนี้คืออะไร สิ่งนี้คือตัวภาวสวะ คือตัวภพ คือตัวฐิติจิต คือจิตเดิมแท้ แล้วจิตเดิมแท้มันอยู่ที่ไหน เห็นไหม เราไปหากันจิตเดิมแท้ในตำรา จิตเดิมแท้ในอารมณ์ความรู้สึก ไปหากจิตเดิมแท้ในความเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงนะมันเป็นความไม่เปลี่ยนแปลงอยู่ในตัวมันเอง สิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงในตัวมันเอง มันอยู่ที่ไหน นี่ไง เราต้องตั้งสติ ตั้งสติ

มันมีอยู่แล้วในสมัยพุทธกาล ฤทธิชีไพรเขาทำของเขา ฤทธิชีไพรเขาหาเห็นเดินฟ้าได้ เขาก็หาของเขาอยู่ได้ ฐิติจิต ตัวพลังงาน เข้ามานสมาบัติ แล้วเราไปทำกันนะ เราแค่ไปดูไปเห็นความเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่เป็นฌานสมาบัติใดๆ เลยนะ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นสิ่งที่เขาวน

ปัญญา เขาวนปัญญาของคนไปเห็นการเปลี่ยนแปลงขึ้นมา เห็นการเปลี่ยนแปลงมันก็เห็นความมหัศจรรย์ ทั้งในความมหัศจรรย์ความเห็นของตัวเอง

คูลี ทางวิชาการ เราศึกษาทางวิชาการ เราจะไปหาความรู้จากภายนอก ทางโลก ทางวิทยาศาสตร์ แต่วิทยาศาสตร์ทางจิต วิทยาศาสตร์ที่การเกิดขึ้น ความดำรงอยู่ การตั้งอยู่ของมัน ความเปลี่ยนแปลงของมัน เราไม่เคยเห็นมัน เราก็ไม่เคยเข้าใจมัน เรารู้สรรพสิ่งไปหมดเลย แต่เราไม่รู้ถึงตัวเราเอง ไม่รู้สิ่งที่มีมันมีอยู่ในตัวเรา

ย้อนกลับมาถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงบอกต้องทำใจให้สงบก่อน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธัมมจักกร ฯ ปัญจวัคคีย์ไม่ต้องทำความสงบ เพราะปัญจวัคคีย์อุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๖ ปี ความสงบของมันพร้อมอยู่แล้ว คนเรามีเงินอยู่แล้ว คนเป็นเศรษฐีนะ บอกว่า เอ็งไปหาเงินมาก่อน แล้วเอาเงินมาซื้อ... ไม่ใช่!.. คนจนเอ็งต้องไปหาเงินมาก่อน คนจนหาเงินมาแล้วเอาเงินนั้นมาทำธุรกิจ เอาเงินมาดำรงชีวิต ไอ้คนที่เป็เศรษฐี เขามีตั้งค้มาแล้ว เขามีเงินอยู่แล้ว ไม่ต้องไปให้เขาไปหาเงินมา เอาเงินนั้นทำประโยชน์ได้เลย ปัญจวัคคีย์ทำอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ๖ ปี มันพร้อมอยู่แล้ว เขามีฐานของจิตพร้อมอยู่แล้ว แต่ไม่มีมรรคญาณ ไม่มีความรู้อันที่เอาออกจากรั้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธัมมจักกร ฯ ขึ้นมา นี่ว่าเทศน์ธัมมจักกร ฯ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงไม่บอกถึงสมาธิเลย

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์สอนคนอื่นละ สมาธิมหาศาลเลย พูดถึงให้ทำความสงบ คูลี อนุปปพพิกธา ตั้งแต่เรื่องของทาน เรื่องของศีล เรื่องของสวรค์ เรื่องของเนกขัมมะ ต้องให้พร้อม ถ้าใจไม่พร้อม ใจไม่รับรู้ ใจไม่มีวุฒิภาวะ รับรู้ธรรมอันนี้ไม่ได้ ที่เรารับรู้ยู่นี้รับรู้โดยกิเลสใจ เอาตัวตน เอาความเปลี่ยนแปลงไปรับรู้ความเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงเป็นเราไง เราก็เปลี่ยนแปลง ธรรมะก็เปลี่ยนแปลง ทุกอย่างก็เปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงเป็นธรรมชาติ เป็นธรรมชาติไปหมดเลย แล้วก็เวียนไปในวัฏฏะใจ แต่ถ้าเราฝืนมา เราขึ้นขึ้นมาได้ ความเปลี่ยนแปลง

วันนี้วันพระนะ วันพระเป็นวันพระผู้ประเสริฐ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐแล้ว เราเป็นบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา พระพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้ ในเมื่อฝากศาสนา

ไว้.. ศาสนามันเป็นศาสนธรรม มันมีบรรจุกัณฑ์ บรรจุกัณฑ์คือประเพณีวัฒนธรรม บรรจุเอาไว้เรามีประเพณีวัฒนธรรมเพื่อสืบต่อเข้าไปหาสัจจะความจริง เราไปคิดในบรรจุกัณฑ์กันนะ โอ้โฮ.. ต้องทำอย่างนั้นๆ ไปคิดในประเพณีวัฒนธรรม แต่เข้าไปไม่ถึงธรรม ไม่รู้จักธรรม เห็นธรรมไม่เป็น พอเปลี่ยนบรรจุกัณฑ์นั้นชำรุด โอ๊ย.. ไม่ได้ๆ เวลาการกระทำนะ ผิดจากความเห็นของเรา.. ไม่ได้ๆ มันก็เลยเปลี่ยนแปลงเป็นเรา เราก็เปลี่ยนแปลงอย่างนั้น มันก็เวียนในวัฏฏะ เราเลยไม่ประเสริฐใจ เราไปเห็นแก่พวกบรรจุกัณฑ์จากข้างนอก เราไม่ได้เข้าถึงสัจจะ คือความสัมผัสของใจ

ใจสัมผัสนะ ธรรมนี้ใจได้สัมผัสเท่านั้น อย่างอื่นสัมผัสไม่ได้ อย่างอื่นสัมผัสธรรมไม่ได้ ไม่ได้ มันไม่เป็นที่มิชิต มันไม่มีความรับรู้ ความรับรู้อันนี้ แล้วความรู้้อย่างหยาบๆ ความเปลี่ยนแปลงจากความคิด ความเปลี่ยนแปลงจากความคิดนะ

สัพเพ ชัมมา อนัตตา.. สภาวะธรรมมันเป็นสัพเพ ชัมมา อนัตตา ถึงที่สุดแล้วนะ กุปปธรรม อกุปปธรรม กุปปธรรม สัพเพ ชัมมา อนัตตา สภาวะธรรมที่ไม่เป็นอนัตตา ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ที่คงที่ของมัน คงที่แบบธรรม

ธรรมที่มีอยู่ วิมุตติสุข สุขที่มีอยู่ แต่ไม่ใช่สมมุติสุข สมมุติในขั้นๆ ในเวทนา ในความรู้ วิมุตติสุขที่สื่อความหมายจากโลกไม่ได้ แต่ผู้รู้จริงกับผู้รู้จริงเข้าถึงกัน มันจะเป็นสัจจะความจริงอันนั้น

วันพระผู้ประเสริฐ เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา ศาสนา เราทำบุญกุศล...ใช่ เราทำบุญกุศลเพื่อบุญกุศล ทำดีเพื่อความดี ก็ความดีจากเล็กน้อยจากพื้นฐานขึ้นไป แต่เป้าหมายของเรามี ศาสนาของเรามีเป้าหมาย ศาสนาเรามีที่สุดแห่งทุกข์ ไม่ใช่ไม่เวียนไปเวียนมาเหมือนกับลัทธิต่างๆ ที่เขาบอกว่าต้องกลับไปอยู่กับพระเจ้า อยู่คงที่ของเขา เห็นไหม เป็นอาตมันนะ แล้วก็ว่าสอนอย่างนี้ไม่ได้ มันจะเข้าอาตมัน...ไม่ใช่! คนสอนเป็นเขา รู้พื้นฐานฐิติจิตมันมี แต่เปลี่ยนแปลงได้ ทำได้ สิ้นสุดกระบวนการของมันได้ สะอาดบริสุทธิ์ได้ ถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้ เอวัง